

Til Aarhus Kommune

Hermed hørings svar vedr. LOKALPLAN NR. 1163 (udvidelse af havneareal og dertil knyttet deponering af sedimenter udfor kommunens sydlige strande)

Herme vil jeg give udtryk for mine bekymringer over planerne for at dumpe sediment fra Aarhus havnearealerne ud for Fløjstrup Strand i forbindelse med havneudvidelsen i Aarhus. Jeg tager ikke stilling til selve udvidelse af havnen, men udelukkende til planerne om klappning af mellem 2 og 5,3 millioner m³ sediment.

Når jeg hermed vil udtrykke min bekymring overfor planerne for deponering af forurenede sedimenter, skyldes det bl.a. at planerne er i direkte modstrid mod kommunens erklærede strategi om at støtte FN's 17 verdensmål. Her særligt Mål 14: Livet i havet (<https://www.verdensmaalene.dk/maal/14>) men i lige så høj grad målene 3 (sundhed og trivsel), 6 (rent vand og sanitet) og 12 (ansvarlig forbrug og produktion).

Min bekymring har primært rod i den enorme usikkerhed som deponering af sediment og særligt forurenede sediment (jvf. herom COWIs rapport) vil medføre for de lokale miljøforhold. Både som privatperson, som fritidsfisker og som forsker ved Aarhus Universitet er jeg optaget af at Aarhus Kommune sikrer naturværdien og miljøet i de berørte områder af følgende årsager.

Som familiefar dyrker jeg ligesom alle børnefamilier i det sydlige opland af Aarhus strandlivet om sommeren. Moesgård, Fløjstrup, Mariendal Strand er yndede sommermål og tilsammen udgør de en helt særlig naturværdi i umiddelbar nærhed til storbyen. Nærheden til naturen og særlig havet er en af de største attraktionsværdier af Aarhus, som betyder meget i konkurrencen med andre byer og kommuner ift. at tiltrække ressourcestærke familier. En dumpning af sedimenter med høj tungmetal belastning vil føre til tabet af tilliden i vandkvaliteten i Århus bugt og føre til at især børnefamilier vil holde op med at bruge strandene i samme omfang som nu. Dette vil føre til reduceret livskvalitet for alle af byens og oplandets borgere. En bevidst forurening og forringelse af vandkvaliteten i Århus bugten er i direkte modstrid med FN's 17 verdensmål, særligt mål 6 som Aarhus Kommune har et erklæret mål om at støtte (jf. forneden).

Til ovenstående knytter sig følgende konkrete spørgsmål, som jeg ønsker besvaret:

- Hvilke stoffer er der blevet konstateret i havneslammet?
- Kan man garantere at havbunden i klappingsområde Fløjstrup og det omkringliggende ikke tager væsentlig skade i tiden omkring klappningen, på kort og på lang sigt?
- Er der mulighed for at sedimentet indeholdende miljøfremmede stoffer vil kunne sprede sig, både under klappning, på kort og på lang sigt?
- Kan man 100 procent sikkerhed udelukke at kysten og badevandet vil blive påvirket i en eller anden grad? Og hvordan?
- Hvor store mængder tungmetal og miljøgifte er der samlet set i de millioner m³ slam der skal dumpes?
- Det fremgår ikke af den gennemførte miljøkonsekvensvurdering, om der er lavet en nyere undersøgelse af bundforholdene på og omkring klappingsplads Fløjstrup og man må gætte sig til at der ikke er foretaget nogen –Hvorfor er der ikke det?
- Hvor stor er risikoen for at noget af sedimentet og de miljøfarlige stoffer vil drive mod kystlinjen?
- Hvordan kan det være at der ifølge miljøkonsekvensanalysen (side 131, placering K2) fra miljøstyrelsen's side tidligere er blevet givet afslag for planer om at deponere havesedimenter udfor Skåde, mens der nu er lagt op til en deponering af samme type materiale udfor Fløjstrup og Mariendal Strande i omtrent samme afstand til kyst?

- Har kommunen overvejet konsekvensen af en forringelse af vandkvaliteten (følt eller reel) og den dertil knyttede livskvalitet for herboende familier ift. byens og kommunens konkurrencefordel som byen ved haven og naturen?
- Har Aarhus Kommune overvejet og gennemført en konsekvensberegning over de direkte og indirekte omkostninger af en forringelse af vandkvaliteten (følt eller reel) og den dertil knyttede livskvalitet for familier i det sydlige opland af Aarhus? Dette også ift. byens konkurrencefordel som byen ved haven og naturen?
- Hvordan kan Aarhus Kommune være sikker på at deponering af giftbelastede sedimenter i sit maritime nærområde ikke belaster vandkvaliteten (FN's verdensmål 6) og fører til en forringelse af borgernes sundhed og trivsel (FN's verdensmål 3)?
- Er der taget stilling til reelle alternativer, såsom rensning eller deponering på land?

Som fritidsfisker dyrker jeg fiskeri udfor Fløjstrup Strand og det planlagte kapningsområde, særligt efter sorthummer, men ligeledes stenbidere, rødspætte, pighvar, tunge og andre fladfisk. Der forekommer desuden torsk, sej, blæksprutte og andre arter. Sorthummerfangst har udviklet sig særligt positivt over de seneste år, også grundet tilbagegangen af torskbestandene i Østersøen. Hummer foretrækker blandede bundforhold med både sandpartier og sten/grus. En klappning af finkornede sedimenter vil derfor have katastrofale følger for hummerbestandene og formentlig få den til at forsvinde. En dumpning af sedimenter med høj tungmetal belastning vil desuden føre til at evt. tilbageblevne dyr ikke længere er egnede til menneskeføde. Med initiativet 'Smag på Aarhus' har kommunen lagt fokus på 'det mangfoldige spisekammer, naturen i Aarhus byder på' (<http://smagpaaaarhus.dk/>). Under initiativet fremhæves bl.a. blåmuslinger. Netop blåmuslinger er i særlig grad følsomt overfor vandkvalitet og forekomsten af tungmetaller. Jeg har svært ved at forstå hvordan kommunen samtidigt kan promovere naturen som spisekammer og fremdrive planer for en deponering af giftbelastede sedimenter i selvsamme 'spisekammer'.

Til ovenstående knytter sig følgende konkrete spørgsmål, som jeg ønsker besvaret:

- Hvordan vil tungmetaller og miljøgifte påvirke de bunddyr m.m. der lever i og lige omkring det område, hvor der er planlagt klappning ved Fløjstrup?
- Hvordan vil sedimentet påvirke det lokale planteliv i det skitserede klappnings-området og området omkring?
- Er kommunen klar over de store konsekvenser deponering af sedimenter vil have for sorthummerbestanden i området og for de lokale fritidsfiskere og lystfiskere?
- Hvordan kan Aarhus Kommune forene sin erklærede strategi at støtte FN's 17 verdensmål, heraf særligt mål 14: livet i havet, og deponering af giftbelastede sedimenter i sit maritime nærområde?
- Hvordan kan Aarhus kommune samtidigt promovere sig selv som byen med naturen som spisekammer og samtidigt fremdrive planer for en deponering af giftbelastede sedimenter i selvsamme 'spisekammer'?
- Der samles muslinger og rejer til spisning i området - kan man garantere at disse skaldyr ikke optager nogle af de ovennævnte miljøfremmede metaller og stoffer?
- Vil kommunen også efter den planlagte deponering af de forurenede sedimenter udfor Fløjstrup Strand promovere f.eks. spisning af blåmuslinger indsamlet ved kommunens sydlige strande overfor borgere og besøgende?

Som forsker i bæredygtig kulturarv* ved Aarhus Universitet bruger jeg området udfor Fløjstrup strand og det planlagte deponeringsområde som forsøgsområde til afprøvning af bæredygtige (træbyggede) redskaber for hummerfangst (tejner). Det igangværende projekt tager afsæt i et af vore tids største udfordringer, nemlig de enorme mængder af plastikaffald i verdenshavene, hvoraf en stor andel stammer

fra fiskeindustrien. Her satser projektet på at afprøve og vise vej mod mere bæredygtige løsninger, produkter af hjemmelavet træ, sådan som de er blevet brugt indtil 1970/80erne også herhjemme. En tilbagegang af sorthummerpopulationen eller en forringelse af spisekvaliteten af bestandene i Aarhusbugten ville fjerne det lokale grundlag for dette projekt.

*Jeg vil understrege at jeg indsender dette som privatperson. Som forsker har jeg i denne her sammenhæng ingen faglige baggrund til at udtale mig om de evt. miljømæssige risici eller mulige konsekvenser af deponeringsplanerne!

Jeg håber ovenstående kommentarer og spørgsmål bliver inddraget i overvejelserne frem mod en mere bæredygtig og miljørigtig løsning af havneudvidelsen i overensstemmelse med FN's 17 verdensmål.

Med venlig hilsen

Andres S. Dobat
Obstrupvej 12L
8320 Mårslet
Mail: farkado@cas.au.dk
Tlf: +45 41118689

Se vedhæftede fotos herunder

Foto 1: Familien Dobat med hummerfangst på stranden ved Fløjstrup

Foto 2: 1,5 kilo sorthummer fanget ved Fløjstrup, i området af den planlagte deponering af havnesedimenter

Foto 3: Træbygget hummertejne som afprøves ved Fløjstrup som led af forskningsprojekt i bæredygtige hummertejner